

Bruxelles, 3. srpnja 2026.
(OR. en)

11135/26

ECOFIN 925
UEM 329
SOC 454
EMPL 256
COMPET 869
ENV 845
EDUC 311
ENER 467
JAI 905
GENDER 142
JEUN 185
SAN 543
EIB
ECB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Rumunjske

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, koji su na temelju prijedloga Komisije COM(2026) 223 final revidirali i o njemu se usuglasili različiti odbori Vijeća i čiju je završnu verziju izradio Gospodarski i financijski odbor.

PREPORUKA VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Rumunjske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 25. studenoga 2025. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem je Rumunjska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja³, a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.
- (3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

³ SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost⁴. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.
- (5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Rumunjsku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Rumunjske u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Rumunjske. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Rumunjska suočava. Ocijenjen je i napredak Rumunjske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Rumunjsku na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci ocjene službi Komisije o makroekonomskim slabostima za Rumunjsku za potrebe te uredbe objavljeni su 20. svibnja 2026.⁵ Komisija je 3. lipnja 2026. zaključila da u Rumunjskoj i dalje postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Konkretno, slabosti povezane s fiskalnim deficitom i deficitom tekućeg računa u posljednje su se vrijeme smanjile, ali su ostale značajne, a troškovna konkurentnost i dalje je izazov. Državni se deficit u 2025. smanjio kao rezultat znatnih konsolidacijskih napora te se očekuje njegov daljnji pad u 2026. i 2027., ali će i dalje ostati visok. Veza između banaka i države i dalje je snažna: udio domaćih državnih obveznica u ukupnoj imovini banaka najveći je u EU-u i u 2025. se dodatno povećao. Deficit tekućeg računa u 2025. tek se neznatno poboljšao i predviđa se da će se nastaviti smanjivati, iako je i dalje velik. Rast jediničnih troškova rada znatno je usporio 2025. nakon vrlo snažnog rasta prethodnih godina, ali se očekuje da će i dalje rasti brže nego u većini država članica EU-a. Temeljna inflacija posljednjih je godina bila najviša u EU-u, što se može samo djelomično objasniti povećanjima stope PDV-a u 2025., i očekuje se da će i dalje ostati visoka. U 2025. ostvaren je znatan napredak u politikama, posebno kad je riječ o smanjenju proračunskog deficita zahvaljujući dvogodišnjem zamrzavanju plaća i mirovina u državnom sektoru te povećanju stopa PDV-a i drugih poreza. Bez daljnje snažne fiskalne konsolidacije, uz razboritu politiku dohotka i učinkovite strukturne reforme, Rumunjska će i u budućnosti biti izložena riziku povećanja kamatnih stopa i promjena povjerenja ulagača.

⁵ Radni dokument službi Komisije „Detaljno preispitivanje za Rumunjsku na temelju Uredbe 1176/2011 o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža”, SWD(2026) 141 final.

- (7) Vijeće je 8. srpnja 2025. donijelo izmijenjenu Preporuku na temelju članka 126. UFEU-a s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Rumunjskoj⁶. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 2,8 % u 2025., 2,6 % u 2026., 4,6 % u 2027., 4,4 % u 2028., 4,2 % u 2029. i 4,0 % u 2030., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanim u odnosu na baznu godinu 2024., od 2,8 % u 2025., 5,5 % u 2026., 10,4 % u 2027., 15,2 % u 2028., 20,1 % u 2029. i 24,9 % u 2030. Korektivno kretanje neto rashoda utvrđeno u toj preporuci zamjenjuje maksimalne stope rasta neto rashoda utvrđene Preporukom od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Rumunjske⁷. Na temelju Komisijine ocjene djelotvornih mjera od 3. lipnja 2026.⁹, postupak u slučaju prekomjernog deficita za Rumunjsku je u mirovanju.
- (8) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu¹⁰, a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025.

⁶ Preporuka Vijeća s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Rumunjskoj, donesena 8. srpnja 2025. Svi dokumenti koji se odnose na postupak u slučaju prekomjernog deficita za Rumunjsku dostupni su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en.

⁷ Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Rumunjske (SL C/2025/251, 10. veljače 2025., [Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Rumunjske](#)).

⁸ I dalje se primjenjuju točka 2. i Prilog II. (Skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe na sedam godina) iz Preporuke Vijeća od 21. siječnja 2025.

⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket”, COM(2026) 200 final.

¹⁰ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

- (9) Rumunjska je 4. svibnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.¹¹ u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda, provedbi reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe te provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Rumunjske o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241. Izvješće o mjerama poduzetima u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita uključeno je u godišnje izvješće o napretku.
- (10) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 0,7 %, a inflacija mjerena HIPC-om 6,8 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,1 % u 2026. i za 2,3 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 7,0 % u 2026. i 3,7 % u 2027.

¹¹ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (11) Prema podacima Eurostata¹² deficit opće države u Rumunjskoj se s 9,3 % BDP-a u 2024. smanjio na 7,9 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je posljedica učinka nekoliko paketa fiskalne konsolidacije donesenih od prosinca 2024. do listopada 2025. Parlament je u prosincu 2024. donio mjere koje uključuju nominalno zamrzavanje plaća i mirovina u javnom sektoru u 2025. i prihodovne mjere u iznosu od 0,3 % BDP-a. U srpnju 2025. parlament je donio dodatne mjere fiskalne konsolidacije koje uključuju znatna povećanja poreznih prihoda (povećanje stopa PDV-a, proširenje osnovice za zdravstvene doprinose, povećanje trošarina i viša stopa poreza na dividende) i produljenje nominalnog zamrzavanja plaća i mirovina do 2026. U rujnu 2025. parlament je donio i odluku o povećanju periodičnog oporezivanja stambenih nekretnina i poreza za zaštitu okoliša. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 6,2 % BDP-a u 2026. i 5,8 % BDP-a u 2027. Smanjenje u 2026. uglavnom je posljedica cjelogodišnjeg učinka opisanih mjera. Smanjenje deficita u 2027. uglavnom je posljedica predviđenog smanjenja javnih ulaganja nakon isteka Mehanizma za oporavak i otpornost. Fiskalno stanje u Rumunjskoj i dalje je nesigurno. S obzirom na trenutačnu političku situaciju, ocjena uključuje znatnu nesigurnost i rizike povezane s provedbom fiskalne prilagodbe, koja je i dalje potrebna u 2026. i sljedećim godinama.

¹² Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ¹³, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. kontrakcijski, za 2,2 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. biti kontrakcijski za 2,5 % BDP-a, a u 2027. za 0,7 % BDP-a.
- (13) Prema podacima Eurostata¹⁴ dug opće države u Rumunjskoj se s 54,8 % BDP-a krajem 2024. povećao na 59,3 % BDP-a krajem 2025. Povećanje udjela duga u 2026. uglavnom je posljedica visokih primarnih državnih deficita i predviđenog povećanja plaćanja kamata. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 61,6 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 63,4 % do kraja 2027. Povećanje u 2026. i 2027. uglavnom je posljedica visokih primarnih državnih deficita u tom razdoblju.
- (14) Prema podacima Eurostata¹⁵ ukupni rashodi opće države za obranu u Rumunjskoj iznosili su 1,5 % BDP-a u 2025. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 1,7 % BDP-a, a u 2027. 1,8 % BDP-a¹⁶.

¹³ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

¹⁴ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

¹⁵ Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

¹⁶ NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

- (15) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Rumunjska je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća¹⁷. Mjere uključuju neciljano smanjenje trošarina za dizelska goriva do kraja lipnja 2026. i ciljane državne potpore poljoprivrednicima i nekim poduzećima predviđene u proračunu do rujna 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi manje od 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, kad bi te mjere ostale na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,1 % BDP-a.
- (16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Rumunjskoj povećali su se za 0,5 % u 2025. Rast neto rashoda u 2025. niži je od preporučene maksimalne stope rasta.
- (17) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Rumunjskoj povećati za 1,8 % u 2026. i kumulativno za 2,3 % u 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. niži je od preporučene maksimalne stope rasta. Razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđena kumulativna stopa rasta neto rashoda također je niža od preporučene maksimalne stope rasta.

¹⁷ Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

- (18) U preporuci kojom se potvrđuje srednjoročni plan Rumunjske utvrđene su reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe i rokovi njihove provedbe. Uzimajući u obzir informacije koje je Rumunjska dostavila u svojem godišnjem izvješću o napretku, Komisija smatra da provedba ključnih koraka tih reformi i ulaganja, koji su trebali biti dovršeni do 30. travnja 2026., uglavnom dobro napreduje. U tijeku je pripremni rad na reformi sustava plaća u javnom sektoru na tehničkoj razini, a očekuje se da će novi zakon biti donesen u ljeto 2026. Potrebno je poduzeti neke dodatne mjere u području porezne uprave, posebno radi smanjenja vrlo velikog jaza u ispunjavanju obveza PDV-a u Rumunjskoj. Nastavlja se i rad na reformi oporezivanja nekretnina, uključujući razvoj informatičkog sustava za automatiziranu procjenu nekretnina, operacionalizaciji specijalizirane strukture za praćenje sustava javnih rashoda i reformi financiranja poduzeća. Komisija smatra da je Rumunjska općenito ispunila svoje obveze na zadovoljavajući način¹⁸.
- (19) Za poboljšanje kontrole nad fiskalnim deficitom u Rumunjskoj bilo bi korisno ojačati proračunske postupke radi bolje kontrole javnih ulaganja. Posljednjih godina vidljiva je tendencija prekomjerne potrošnje u odnosu na proračunske planove zbog nedostatka koordinacije između resornih ministarstava odgovornih za ulaganja i Ministarstva financija. Dokument za planiranje ulaganja koji bi obuhvaćao sve obveze ulaganja u srednjoročnom razdoblju, uključujući potrebni kapital tijekom njihova životnog ciklusa, pomogao bi da se razjasne potrebe za financiranjem i raspoloživost financijskih sredstava izvan okvira jedne proračunske godine. Osim toga, nedostaju mehanizmi za osiguravanje raspoloživosti financijskih sredstava izvan okvira jedne proračunske godine i ograničenja u prenamjeni sredstava. Sve je to doprinijelo tome da godišnji fiskalni deficiti budu veći od očekivanih. Trebalo bi povećati i naplatu poreza, posebno uklanjanjem jaza PDV-a i poreza na dobit, koji trenutačno iznosi 30 % odnosno 44 %, što su najviše vrijednosti u EU-u. U srednjoročnom razdoblju, uzimajući u obzir fiskalnu održivost, trebalo bi razmotriti smanjenje poreznog klina na rad za osobe s niskim dohotkom, koje su trenutačno izložene relativno visokom opterećenju.

¹⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket”, COM(2026) 200 final.

- (20) Provedena opća i posebna mirovinska reforma ključne su za zaštitu javnih financija i osiguravanje pravednosti rumunjskog mirovinskog sustava. Potrebno je nastaviti ulagati napore za fiskalnu održivost, uključujući osmišljavanje i provedbu reforme plaća u javnom sektoru.
- (21) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.
- (22) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Rumunjskoj, brža je od prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati trenutačni zamah i maksimalno povećati njihov učinak na terenu. Rumunjska već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta u okviru svojih programa kohezijske politike. Međutim, u nekim će područjima možda trebati dodatno ojačati provedbu, među ostalim kad je riječ o ublažavanju socijalnih i gospodarskih učinaka dekarbonizacije i pravednoj tranziciji gospodarstva, posebno vodeći računa o područjima koja su najviše pogođena tom tranzicijom. Rumunjska treba ubrzati provedbu FPT-a jer sredstva trebaju biti isplaćena do kraja 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Rumunjska utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja¹⁹, provode brzo i djelotvorno.

¹⁹ Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

- (23) Istočne pogranične regije Rumunjske suočavaju se s dodatnim izazovima, koji ugrožavaju njihove izgleda za gospodarski i socijalni razvoj jer pogoršavaju postojeće strukturne izazove. Učinak agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine povećava sigurnosne pritiske, ometa prekogranične gospodarske aktivnosti i smanjuje privlačnost ulaganja.
- (24) Rumunjska se suočava s nizom izazova koji se odnose na kvalitetu i učinkovitost javne uprave, pripremu i prioritizaciju velikih projekata, dekarbonizaciju gospodarstva i proizvodnju energije, socijalnu zaštitu i pristup osnovnim uslugama, sudjelovanje na tržištu rada i nedostatak vještina, siromaštvo i socijalnu isključenost.
- (25) Slaba javna uprava i institucije i dalje opterećuju poslovno okruženje. Iako postoji formalni okvir za izradu kvalitetnog zakonodavstva, njegova provedba nije dosljedna. I dalje su vidljivi nedostaci u javnim savjetovanjima i procjenama učinka, koji često ostaju na formalnoj razini. Organizacije civilnog društva i poduzeća i dalje ističu problem vrlo kratkih rokova i nedovoljnog uvažavanja njihovih komentara u javnim savjetovanjima. Javna savjetovanja mogla bi se poboljšati ranijim uključivanjem dionika u ciklus politike, a kvaliteta zakonodavstva jačanjem kapaciteta državnih službenika za izradu procjena regulatornog učinka i *ex post* evaluacija. Predvidljivost donošenja odluka i pravna sigurnost i dalje su velik izazov zbog učestalog korištenja hitnih uredbi vlade u zakonodavnom postupku. Osim toga, Rumunjska je među državama članicama koje ostvaruju slabije rezultate u pogledu regulatornog opterećenja, a 66 % poduzeća smatra da je poslovna regulativa prepreka dugoročnim ulaganjima. Unatoč poboljšanjima, dostupnost digitalnih javnih usluga za poduzeća (55 % u odnosu na 86 % u EU-u) i građane (63 % u odnosu na 82 % u EU-u) znatno je ispod prosjeka EU-a. Potrebni su dodatni naponi kako bi se osigurala interoperabilnost na svim razinama uprave, postavili jasniji standardi usluge te poboljšala transparentnost i korisničko iskustvo u digitalnim javnim uslugama. Rumunjska bi imala koristi od snažnije provedbe okvira korporativnog upravljanja za poduzeća u državnom vlasništvu, među ostalim kad je riječ o primjerenoj transparentnosti i natjecanju u postupcima imenovanju članova odbora, dosljednosti mandata i primjeni naknada na temelju uspješnosti.

- (26) Unatoč uložnim naporima u 2025., opetovana kašnjenja u provedbi programa EU-a, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost, upućuju na trajne slabosti kapaciteta javne uprave za planiranje, organiziranje i provedbu složenih projekata. Tržišno natjecanje u javnoj nabavi ograničeno je, nedostaci u planiranju i pripremi natječaja i dalje su prisutni, te javna nabava ostaje visokorizično područje za korupciju i prijevare. Provedbu politika prilagodbe klimatskim promjenama i ulaganja u okolišnu infrastrukturu, posebno kad je riječ o upravljanju vodama i otpornosti vodoopskrbe, gospodarenju otpadom i kružnom gospodarstvu te prirodnim rješenjima, otežava nedostatak stručnog znanja i resursa na svim razinama teritorijalne uprave, kao i sustavne slabosti u upravljanju i administrativnim postupcima, strateškom planiranju, izvršenju i prikupljanju podataka. Istodobno se nastavljaju pritisci na ekosustave i bioraznolikost, uključujući morske ekosustave. Još postoje velike praznine u željezničkoj i cestovnoj infrastrukturi (uključujući njihovu otpornost na klimatske promjene), modernizaciji željezničkih vozila, povezanosti udaljenih područja i prekograničnoj povezanosti u kontekstu neujednačene provedbe mreže TEN-T, dok obnova voznog parka sporo napreduje, a rezultati u pogledu sigurnosti na cestama i dalje su među najslabijima u EU-u. Ispunjenjem tih potreba za ulaganjima poduprli bi se gospodarski rast i teritorijalna konvergencija jer i dalje postoje znatne razlike među regijama, ali i unutar regija, uključujući regiju glavnog grada. Poduzete su određene mjere za poticanje privatnih ulaganja, ali mogao bi se olakšati pristup poduzeća bankovnom i nebankovnom financiranju, posebno kad je riječ o MSP-ovima, jer je sudjelovanje malih i institucionalnih ulagatelja na tržištima kapitala i dalje slabo, a financijska pismenost niska. Javni i poslovni rashodi za istraživanje i inovacije među najnižima su u EU-u, a karijere istraživača i suradnju između poduzeća i akademske zajednice (i povezani prijenos tehnologije) potrebno je ojačati. Da bi mogla odgovoriti na te složene izazove, Rumunjska bi trebala ojačati administrativne kapacitete na svim razinama uprave.

- (27) Iako je Rumunjska ostvarila određeni napredak u dekarbonizaciji kombinacije izvora energije, posebno stavljanjem izvan pogona svojih proizvodnih kapaciteta na ugljen i lignit u okviru plana za oporavak i otpornost, potrebni su dodatni naponi za potporu energetske tranziciji. Energetski sustav u Rumunjskoj i dalje se u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva, koja često određuju visoku cijenu električne energije na tržištu. Postupnim ukidanjem ugljena i umjerenijom upotrebom prirodnog plina te njihovom zamjenom čistim alternativama rumunjsko bi se gospodarstvo bolje zaštitilo od budućih cjenovnih šokova povezanih s fosilnim gorivima, povećala bi se sigurnost opskrbe energijom i u konačnici poboljšala konkurentnost zahvaljujući nižim cijenama energije.
- (28) Posljednjih je godina ostvaren određeni napredak u povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, a plan za oporavak i otpornost sadržava mjere za reformu regulatornog okvira kako bi bio poticajan za uvođenje obnovljivih izvora energije. Međutim, izazovi utvrđeni 2025. još su prisutni. U Rumunjskoj i dalje postoje višestruke prepreke uvođenju obnovljivih izvora energije, osobito nepredvidljivo regulatorno okruženje, nesigurnost cijena, složeni postupci izdavanja dozvola i nejasna pravila o korištenju zemljišta. Potrebna su dodatna ulaganja za poboljšanje fleksibilnosti sustava, s fokusom na mrežnoj infrastrukturi i regulatornim reformama za pojednostavnjenje i ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola kako bi se olakšao prihvrat dodatne energije iz obnovljivih izvora. Rumunjska je na dobrom putu da ostvari cilj od 15 % prekogranične međupovezanosti do 2030., ali njezin je kapacitet i dalje nedostatan, a napredak spor. Ima prostora za daljnju koordinaciju sa susjednim zemljama (Bugarska, Mađarska, Moldova, Ukrajina) kako bi se dodatno poboljšala integracija tržišta u regiji.

- (29) Rumunjska i dalje subvencionira fosilna goriva, a reforme u sektoru grijanja, koji u velikoj mjeri ovisi o plinu, većinom nisu provedene. Istodobno nedostatak jasnog plana postupnog ukidanja tih subvencija do 2030. destimulira elektrifikaciju i otežava dekarbonizaciju kombinacije izvora energije. Posebno je važno postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva kojima se problem energetske siromaštva ne rješava ciljano i/ili koje ne rješavaju stvarna pitanja energetske sigurnosti. Zbog nepovoljnog omjera cijena električne energije i plina (kojem djelomično doprinose subvencije za fosilna goriva) udio električne energije u potrošnji energije u posljednjih deset godina uglavnom je stagnirao. Visoke cijene energije utječu na energetske intenzivne industrije i konkurentnost. U industrijskom sektoru dominiraju procesi s ograničenom fleksibilnošću (npr. čelik/aluminij, cement, staklo), što ograničava upravljanje potrošnjom. Rumunjski plan za oporavak i otpornost i programi kohezijske politike sadržavaju nekoliko velikih ulaganja u energetske učinkovitost stambenih i javnih zgrada, ali napredak je spor, a problemi s kvalitetom stanovanja ostaju neriješeni. Potrebne su daljnje mjere politike kako bi se ubrzalo uvođenje novih kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, smanjila ovisnost o fosilnim gorivima i omogućila dekarbonizacija teške industrije te smanjila potrošnja energije, posebno u prometnom sektoru i zgradama.
- (30) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Rumunjskoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

- (31) Sudjelovanje žena u radnoj snazi među najnižima je u EU-u (57,8 % u odnosu na 71,1 % u EU-u). Mladi teško dolaze do formalnog zaposlenja i stopa nezaposlenosti mladih bila je među najvišima EU-u, a stopa mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET) znatno je iznad prosjeka EU-a (19,2 % u odnosu na 11,0 % u EU-u). Osim toga, zaposlenost osoba s invaliditetom i dalje je ograničena, razlika u zaposlenosti osoba s invaliditetom znatno je iznad prosjeka EU-a, a njihovo sudjelovanje na tržištu rada na kraju radnog vijeka među najnižima je u EU-u. Većim sudjelovanjem žena, mladih i osoba s invaliditetom na tržištu rada povećala bi se raspoloživa radna snaga, što bi moglo ublažiti negativne demografske učinke i doprinijeti gospodarskom razvoju. Važno bi bilo odgovoriti na izazove povezane s djelotvornošću mjera aktivacije, ograničenim upisom djece mlađe od tri godine u rani i predškolski odgoj i obrazovanje (11,4 % u odnosu na 39,2 % u EU-u), posebno u ruralnim područjima, te pristupačnošću i prilagodbom radnih mjesta za osobe s invaliditetom kako bi se poduprlo njihovo uključivanje na tržište rada. Osim toga, iako se u Rumunjskoj stopa siromaštva unatoč zaposlenju stalno smanjuje od 2016., kad je iznosila 18,6 %, i dalje je jedna od najviših stopa u EU-u (10,7 % zaposlenih u odnosu na 8,3 % u EU-u 2025.), čemu osobito doprinose samozaposlene osobe. U istom je razdoblju prosječna realna plaća znatno rasla. Rumunjska bi mogla razmotriti poboljšanja u usmjeravanju, financiranju i djelotvornosti mjera aktivacije na tržištu rada te preusmjeravanje fokusa sa subvencija za zapošljavanje na osposobljavanje, informiranje i digitalizaciju usluga.

- (32) Rumunjska je uvela važne reforme u području obrazovanja i vještina kako bi potaknula razvoj vještina. Unatoč tim naporima, rano napuštanje školovanja, poboljšanje osnovnih vještina i osnovnih digitalnih vještina, povećanje djelotvornosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te usklađivanje obrazovnih ishoda s potrebama tržišta rada i dalje predstavljaju izazov. Udio mladih odraslih osoba koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje još je vrlo visok, iako se na razini EU-a stalno smanjuje, a osobito je visok u ruralnim područjima (23,7 %, u odnosu na 4,6 % u velikim gradovima), u manjim gradovima i predgrađima te među Romima i osobama s invaliditetom. Niske razine osnovnih vještina mladih Rumunja koče konkurentnost i razvoj ljudskog kapitala, a više od 40 % petnaestogodišnjaka ne postiže minimalnu razinu znanja u matematici, čitanju i prirodoslovlju (u odnosu na manje od 30 % na razini EU-a), što ukazuje na sustavne probleme u kvaliteti poučavanja, pri čemu učenici u ruralnim područjima ostvaruju znatno slabije rezultate od učenika u gradovima. Osim toga, u ruralnim područjima samo je 66,5 % odraslih osoba završilo osnovno obrazovanje (u odnosu na 94,7 % u gradovima) i 6,6 % tercijarno obrazovanje (u odnosu na 37,3 % u gradovima). Niska razina sudjelovanja odraslih u obrazovanju ograničava razvoj vještina i napredovanje u karijeri. Prevladavanjem tih izazova doprinijelo bi se i poboljšanju kvalitete radnih mjesta. Velik manjak osnovnih digitalnih vještina predstavlja rizik za gospodarski razvoj i socijalnu uključenost. Samo 9,1 % osoba koje su nedavno sudjelovale u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) bilo je za vrijeme osposobljavanja uključeno u učenje temeljeno na radu (u odnosu na prosjek EU-a od 66,0 %). Osim toga, neusklađenost vještina radne snage s potrebama poslodavaca, uključujući trajni nedostatak osoba s diplomom iz područja STEM-a, rezultira manjkom vještina, osobito u sektorima koji su relevantni za zelenu tranziciju, te predstavlja ključno ograničenje za poduzeća. Da bi odgovorila na te izazove, Rumunjska bi mogla ukloniti strukturne nedostatke u obrazovanju, poticati cjeloživotno učenje i optimalno koristiti dostupne podatke o potrebama za vještinama i razvoju vještina.

- (33) Socijalni uvjeti nastavili su se poboljšavati, ali Rumunjska je i dalje među državama članicama s najvećim rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u EU-u, uz posebno visoku stopu siromaštva i socijalne isključenosti djece (32,4 % u odnosu na 24,3 % u EU-u 2025.). Ranjive skupine, kao što su Romi, osobe s invaliditetom, niskoobrazovano stanovništvo i osobe u ruralnim područjima, izložene su većim rizicima. Učinak socijalnih transfera (isključujući mirovine) na smanjenje siromaštva bio je ograničen (21,7 % u odnosu na 33,3 % u EU-u 2025.), a rashodi za socijalnu zaštitu i dalje su među najnižima u EU-u. Dostupnost socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga i dalje je neujednačena, a ruralna područja i marginalizirane zajednice kao što su Romi imaju poteškoća u pristupu tim uslugama. Bez bolje koordinacije između središnje i lokalne razine, uključujući prikupljanje i razmjenu podataka, informacije potrebne za procjenu potreba za socijalnim stanovanjem i primjerenosti fonda socijalnih stanova ostaju ograničene. Smrtnost koja se može spriječiti i smrtnost od izlječivih uzroka i dalje su vrlo visoke, a slaba primarna skrb, među ostalim zbog nedostatka osoblja, dodatno potiče nepotrebno i neekonomično korištenje bolničke skrbi i ograničava mogućnosti rane intervencije. Raspoloživost usluga dugotrajne skrbi i socijalnih usluga i dalje je nedostatna, posebno kad je riječ o uslugama skrbi kod kuće i nerezidencijalne skrbi u zajednici za samostalan život osoba s invaliditetom, što odgađa proces deinstitucionalizacije. Odgovori na te izazove doprinijeli bi i podupiranju uzlazne socijalne konvergenције, u skladu s drugom fazom analize socijalne konvergenције u sklopu okvira za socijalnu konvergenciju, koju su provele službe Komisije²⁰. Rumunjska bi mogla poboljšati obuhvat i primjerenost sustava socijalne zaštite, među ostalim za samozaposlene osobe uključujući poljoprivrednike, ojačati koordinaciju svih razina uprave i provesti dodatna ulaganja u pristupačne usluge za smanjenje siromaštva i poticanje socijalne uključenosti. Nedavnim zakonodavnim mjerama ojačani su mehanizmi zaštite prihoda za zaposlenike pogođene insolventnošću poslodavaca.
- (34) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i zaključke o postojanju prekomjernih neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama br. 1, 2 i 3. Politikama iz preporuke br. 1 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s velikim fiskalnim i vanjskim deficitom. Politikama iz preporuka br. 2 i 3 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s konkurentnošću,

²⁰ [SWD\(2026\) 122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#) (Druga faza analize socijalne konvergenције po zemljama u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju (SCF)), 2026.

PREPORUČUJE da Rumunjska u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastaviti se pridržavati maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 8. srpnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetske intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Nastaviti provoditi reforme i ulaganja na kojima se temelji produljeno razdoblje prilagodbe u skladu s preporukom Vijeća od 21. siječnja 2025. Odlučno poduzeti daljnje mjere za zaštitu održivosti javnih financija, među ostalim potpunom provedbom opće i posebne mirovinske reforme, osmišljavanjem i provedbom reforme plaća u javnom sektoru koja pogoduje fiskalnoj konsolidaciji i većoj pravednosti te jačanjem proračunskih postupaka kako bi se osigurala bolja kontrola javnih ulaganja. Povećati ukupnu naplatu poreza kao udjela u BDP-u s naglaskom na premošćivanju jaza PDV-a i poreza na dobit.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja. Odgovoriti na jedinstvene socioekonomske i sigurnosne izazove te izazove u području civilne pripravnosti koji utječu na regije na vanjskoj istočnoj granici EU-a, uključujući potrebu za ulaganjem u infrastrukturu dvojne namjene.

3. Promicati konkurentnost i smanjiti teritorijalne razlike poticanjem privatnih ulaganja, među ostalim u istraživanje i inovacije, te osiguravanjem pouzdanih dugoročnih javnih ulaganja u istraživanje i razvoj. Poboľjšati kvalitetu i učinkovitost javne uprave na svim razinama, digitalizaciju javnih usluga te predvidljivost i kvalitetu donošenja odluka na temelju odgovarajućih savjetovanja s dionicima, djelotvornih procjena učinka i pojednostavnjenih administrativnih postupaka. Ojačati provedbu okvira korporativnog upravljanja za poduzeća u državnom vlasništvu, uz istodobno promicanje gospodarske učinkovitosti i racionalizacije sektora. Osigurati pravodobnu provedbu razrađenih projekata javnih ulaganja, među ostalim u okviru djelotvornih postupaka javne nabave. Olakšati ulaganja u okolišnu infrastrukturu te u održiv i siguran promet, među ostalim radi bolje povezanosti udaljenih i ruralnih područja i otpornosti na klimatske promjene.
4. Nastaviti s dekarbonizacijom energetskog sektora povećanjem fleksibilnosti i kapaciteta mreže elektroenergetskog sustava, ubrzavanjem uvođenja obnovljivih izvora energije te povećanjem prekogranične međupovezanosti i trgovanja električnom energijom. Povećati udio proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i modernizirati infrastrukturu centraliziranog grijanja i povezanu infrastrukturu kako bi zadovoljili standarde visoke učinkovitosti, uz istodobnu energetska obnovu zgrada i postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva u sektoru grijanja.
5. Jačati sudjelovanje nedovoljno zastupljenih skupina na tržištu rada poboljšanjem učinkovitosti aktivnih politika tržišta rada, pristupačnosti radnih mjesta i sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Riješiti problem nedostatka vještina smanjenjem ranog napuštanja školovanja, jačanjem osnovnih vještina i vještina relevantnih za tržište rada, među ostalim kontinuiranim obrazovanjem odraslih, povećanjem učinkovitosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te optimalnim korištenjem informacija o vještinama u politikama obrazovanja i vještina, posebno u ruralnim područjima.

6. Smanjiti rizike od siromaštva i socijalne isključenosti proširenjem socijalne zaštite i poboljšanjem njezine učinkovitosti, među ostalim na temelju boljeg pristupa kvalitetnim uslugama, s naglaskom na uslugama primarne i preventivne zdravstvene zaštite i dugotrajne skrbi, socijalnim i obrazovnim uslugama te uslugama zapošljavanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju, a pritom očuvati fiskalnu održivost.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
